

slag gjort gjældende, at det skulde være tilstrækkeligt at troste sig med Opinionens Magt, saa man kunde berolige sig ved den Overbeviisning, at denne Opinion nok vilde tugte de Fideicommissbesiddere, som ellers ikke havde lyst til at sælge nærmest til Fæsterne, til dog at gjøre det. Og jeg skal vist være med de Sidste til at nægte, enten at Opinionsen har en forfærdelig Magt, eller at den, netop ligesom den har et latinisk Navn, saaledes ogsaa har den gamle latinisk-romerske Tændents til at tyrannisere. Men derhos skal jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa, at det gaaer den som andre Tyranner: da de ere lunefulde, saa skifte de ofte Commando, man veed ei hvor hurtigt; og desuden stødes de vel ogsaa nu og da fra Thronen, man veed ei hvor snart. Jeg har derfor ogsaa, skjøndt jeg vel hører til de yngre Medlemmer her i Thinget, dog oplevet mangfoldige Exempler paa, at denne „Opinion“ inden saa Nar har været saa ganske forandret, at den, som bygger paa, at Opinionsen skulde sætte Noget igjennem stadigt og i Længden, vel turde befindes at have bygget paa Sand.

Fremdeles har man indvendt imod det foreliggende Forslag, at der ogsaa kunde tænkes saadanne Tilfælde, hvor der for Diebliffet Inngen var, som havde en Gaard i Brug, og heller ingen Børn eller Svigerbørn af den sidste Bruger; og man har derhos meent, at paa denne Maade den enkelte Gaard efter det foreliggende Forslag, slet ikke vilde kunne sælges. Men det er, om jeg ikke feiler, flere Gange paavist, hvad der ligger saare nær, at Sligt i alt Fald kun er en diebliffelig Tilstand, som jo ikke engang efter Lovgivningen maa være ret længe, og at altsaa, naar der kun ikke er nogen forfærdelig Attraa efter, netop at sælge den enkelte Gaard i det Diebliff, da den bestemt ikke kan sælges til Brugeren, hans Børn eller Svigerbørn, det uden tvivl vil falde meget let ret snart at finde en Bruger, til hvem man derefter kan sælge den.

Forsaauidt der fra en anden Side i Sælen, af den ærede tredie Landstingsmand for femte Kreds (Dreier), er blevet gjort gjældende, at Forslaget, som det her foreligger, undertiden skulde kunne blive uden Betydning, hvad Fæsternes Bedste angaaer, saa skal jeg

være af den samme Mening, som allerede er yttret af en af Forslagsstillerne, at det kunde være ønskeligt, at der kunde tages Hensyn dertil, og berolige mig ved det Haab, at et dighenhørende Forslag formodentlig vil komme frem ved Sagens tredie Behandling.

Forsaauidt som det derimod af den høitærede Premierminister er gjort gjældende, at der formeentlig kunde finde en Forurettelse Sted imod Efterfølgerne i Fideicommisset, naar det hedder i Begyndelsen af Forslaget: „af de indkomne Kjobesummer tilfalde Besidderen (altsaa ubetinget) 10 pCt.“, saa nægter jeg ikke, at jeg seer meget godt, at noget Sligt kan finde Sted efter Forslagets Bogstav. Men jeg har beroliget mig i denne Henseende ved den Overbeviisning, at det med Guds Hjælp ikke vil komme til at staae saa slet til i vort Fædreland og med Algerbruget og Bøndestanden her for det Første, at ikke den Formodning skal bekræftes ved Erfaringen, at intetsteds nogen Bøndegaard vil blive solgt for en Priis, der ikke meget betydeligen skulde overstige den, man vil faae ud ved at capitalisere, hvad den aarligen indbragte, saalænge den var bortkøbt. Og forsaauidt det endelig af den høitærede Justitsminister er bleven gjort gjældende, at det formeentlig skulde være formeget med de 20 pCt., samt at det efter den Beregning, som den høitærede Minister fremsførte, skulde være mere passende at lade det blive ved 15 pCt., da maa jeg tilstaae, at denne Beregning hørte jeg nu første Gang; men den forekommer mig ikke at være fuldkommen sikker. Men i ethvert Tilfælde mener jeg, at Valget imellem de 15 eller 20 pCt. vil komme til at beroe paa personligt Skjøn, og at Stemningen for de 20 pCt. dog vel forsaauidt turde have Fortrinnet, som denne Bestemmelse maa antages, endmere at ville fremskynde, hvad det er et Hovedoie med for denne Lov at bevirke, nemlig at det Bøndergods, som har været under Fideicommisserne, saasnart som muligt gaaer over til at blive fri Eiendom og ret egentlig Selveiendom.

Stampe: Da jeg antager, at den meget ærede Taler, som nu satte sig, i sit Foredrag har taget Hensyn til det Par Ord, jeg før tillod mig at udtale, maa det blot være mig tilladt at bemærke, at jeg ikke har sagt, at jeg